UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

7 päivänä heinäkuuta 2011 *

Asiassa C-310/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Curtea de Apel Bacău (Romania) on esittänyt 14.6.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.6.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ministerul Justiției şi Libertăților Cetățenești

vastaan

Ştefan Agafiței,

Raluca Apetroaei,

Marcel Bărbieru,

Sorin Budeanu,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

Luminița Chiagă,

Mihaela Crăciun,

Sorin-Vasile Curpăn,

Mihaela Dabija,

Mia-Cristina Damian,

Sorina Danalache,

Oana-Alina Dogaru,

Geanina Dorneanu,

Adina-Cătălina Galavan,

Gabriel Grancea,

Mădălina Radu (Hobjilă),

Nicolae Cătălin Iacobuţ,

Roxana Lăcătuşu,

Sergiu Lupaşcu,

Smaranda Maftei,

Silvia Mărmureanu,

Maria Oborocianu,

Simona Panfil,

Oana-Georgeta Pânzaru,

Laurenţiu Păduraru,

Elena Pîrjol-Năstase,

Ioana Pocovnicu,

Alina Puşcaşu,

Cezar Ştefănescu,

Roxana Ştefănescu,

Ciprian Ţimiraş ja

Cristina Vintilă,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari), L. Bay Larsen, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.4.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Romanian hallitus, asiamiehinään aluksi A. Popescu ja V. Angelescu, sittemmin R. H. Radu ja R.-I. Munteanu,

– Irlanti, asiamiehenään D. O'Hagan, avustajinaan A. Collins, SC, ja N. Travers, BL,

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Enegren ja L. Bouyon,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY (EYVL L 180, s. 22) 15 artiklan ja yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL L 303, s. 16) 17 artiklan tulkintaa sekä unionin oikeuden

ensisijaisuudesta mahdollisesti aiheutuvia seurauksia näiden säännösten ja kansallisen lainsäädännön tai Curtea Constitutionalăn (perustuslakituomioistuin) ratkaisun välisessä ristiriitatilanteessa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

2 Direktiivin 2000/43 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on luoda puitteet rotuun ja etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän torjumiselle yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.”

3 Kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä yhdenvertaisen kohtelun periaatteella tarkoitetaan, ettei minkäänlaista rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.”

4 Direktiivin 2000/78 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on luoda yleiset puitteet uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi jäsenvaltioissa.”

5 Saman direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä ’yhdenvertaisen kohtelun periaatteella’ tarkoitetaan, ettei minkäänlaista 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä.”

6 Direktiivien 2000/43 ja 2000/78 3 artiklan otsikkona on ”Soveltamisala”, ja niiden 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että yhteisölle annetun toimivallan puitteissa näitä direktiivejä sovelletaan kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on työolot ja -ehdot, myös irtisanominen ja palkka.

7 Direktiivin 2000/43 14 artiklan a alakohdan ja direktiivin 2000/78 16 artiklan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaiset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset kumotaan.

8 Direktiivin 2000/43 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, ja niiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niitä sovelletaan. Seuraamusten, joihin saattaa kuulua korvausten maksaminen uhrille, on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. – –”

9 Direktiivin 2000/78 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, ja niiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niitä sovelletaan. Seuraamusten, joihin saattaa kuulua korvausten maksaminen uhrille, on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

Kansallinen säännöstö

10 Kaikenlaisen syrjinnän kieltämisestä ja rangaistavaksi tekemisestä annetulla hallituksen asetuksella nro 137/2000 (Monitorul Oficial al României, osa I, nro 431, 2.9.2000) pyritään muun muassa takaamaan direktiivien 2000/43 ja 2000/78 täytäntöönpano kansallisessa oikeudessa.

11 Asetuksen nro 137/2000 1 §:n 2 momentin e kohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kansalaisten yhdenvertaisuuden periaatteen ja periaatteen, jonka mukaan erivapauksia ja syrjintää ei saa esiintyä, toteutuminen taataan erityisesti seuraavia oikeuksia käytettäessä:

– –

e) taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset oikeudet, kuten erityisesti

i) oikeus työhön, vapaaseen ammatinvalintaan, oikeudenmukaisiin ja tyydyttäviin työoloihin, suojaan työttömyyttä vastaan, samaan palkkaan samasta työstä sekä kohtuulliseen ja tyydyttävään palkkaukseen.”

12 Kyseisen asetuksen 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa syrjinnällä tarkoitetaan kaikkea erottelua, ulkopuolelle sulkemista, rajoittamista tai suosimista, jota harjoitetaan rodun, kansalaisuuden, etnisen alkuperän, kielen, uskonnon, yhteiskuntaluokan, vakaumuksen, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, vammaisuuden, tarttumattoman kroonisen sairauden, HIV-tartunnan, epäsuotuisaan luokkaan kuulumisen tai minkä tahansa muun sellaisen kriteerin perusteella, jonka tarkoituksena tai seurauksena on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien tai laissa säädettyjen poliittisten, taloudellisten, yhteiskunnallisten ja kulttuuristen oikeuksien tai mitä tahansa muuta julkisen elämän osa-aluetta koskevien oikeuksien yhdenvertaisen tunnustamisen, käyttämisen tai harjoittamisen vaarantuminen.”

13 Asetuksen N:o 137/2000 27 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Henkilö, joka katsoo joutuneensa syrjinnän uhriksi, voi vaatia tuomioistuimessa korvausta ja syrjintää edeltäneen tilanteen palauttamista tai syrjinnästä aiheutuneen tilanteen kumoamista yleisesti sovellettavien oikeussääntöjen mukaisesti. – –”

14 Curtea Constituțională totesi 3.7.2008 antamillaan ratkaisuilla nro 818–820 ja 25.2.2010 antamallaan ratkaisulla nro 146, että useita asetuksen nro 137/2000 säännöksiä, mukaan luettuna sen 27 §, on pidettävä perustuslain vastaisina siltä osin kuin

mainituista säännöksistä aiheutuu se, että tuomioistuimilla on toimivalta kumota tai kieltäytyä soveltamasta laintasoisia normeja, jos ne pitävät niitä syrjivinä, ja korvata ne tuomioistuinkäytännössä luoduilla normeilla tai muiden normatiivisten toimien säännöksillä.

15 Kiireellisen hallituksen asetuksen nro 27/2006 (Ordonanța de Urgență a Guvernului), sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä lailla nro 45/2007 (jäljempänä OUG nro 27/2006), 11 §:n 1 momentin ja asetuksen liitteessä 1 olevan A kohdan 6–13 alakohdan mukaan Direcția Națională Anticorupției (kansallinen korruption vastainen yksikkö, jäljempänä DNA) ja Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorismin (järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin puitteissa tehtyjen rikosten tutkintayksikkö, jäljempänä DIICOT) syyttäjät saavat samaa palkkaa kuin Înalta Curte de Casație și Justiției (ylimmän asteen kassaatiotuomioistuin ja tuomioistuin) yhteydessä toimivan syyttäjäviraston syyttäjät.

16 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selvityksistä ilmenee, että Înalta Curte de Casație şi Justiției yhteydessä toimivien syyttäjien virkoihin pääseminen ja täten tähän virkaan liittyvän palkan saaminen edellyttävät muun muassa sitä, että asianomainen henkilö on toiminut kahdeksan vuoden ajan tuomarina tai syyttäjänä, kun taas DNA:n ja DIICOT:n syyttäjänvirkoihin ei vaadita tällaisen edellytyksen täyttymistä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Pääasian kantajat, jotka ovat tuomareita tai syyttäjiä (magistrați), ovat nostaneet ensimmäisessä oikeusasteessa Tribunalul Bacăussa kanteen muun muassa tuota samaa tuomioistuinta sekä Curtea de Apel Bacăuta ja Ministerul Justiției şi Libertăților Cetăţeneştia vastaan saadakseen korvauksen vahingosta, jota he katsovat kärsineensä sen syrjinnän vuoksi, jota heihin on sovellettu palkkauksessa DNA:n ja DIICOT:n syyttäjille tältä osin varatun aseman johdosta.

18 Tribunalul Bacău katsoi 4.4.2008 antamassaan tuomiossa, että kantajia oli syrjitty asetuksen nro 137/2000 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua yhteiskuntaluokkaa vastaavien ammatillisen ryhmän ja työntekopaikan perusteella ja että työlain (codul muncii) 6 §:n 2 momentissa vahvistettua periaatetta, jonka mukaan samasta työstä on maksettava samaa palkkaa, on niin ikään loukattu käsiteltävässä asiassa.

19 Tästä syystä Tribunalul Bacău hyväksyi sen käsiteltäväksi saatetun kanteen ja velvoitti asetuksen nro 137/2000 27 §:n 1 momentin nojalla vastaajat myöntämään kantajille palkkaoikeudet, jotka vastasivat erotusta heidän jo saamansa palkan ja DNA:n ja DIICOT:n syyttäjille OUG:ssä nro 27/2006 säädetyn palkan välillä viimeksi mainitun säädöksen voimaantulopäivästä lähtien.

20 Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești väitti mainitusta tuomiosta tekemänsä valituksen tueksi muun muassa, että Tribunalul Bacău oli ylittänyt tuomiovaltansa rajat myöntäessään itselleen lainsäädäntövaltaa Curtea Constituțională:n edellä mainittujen ratkaisujen nrot 818–820, 1325 ja 146 vastaisesti.

21 Tässä tilanteessa Curtea de Apel Bacău on päättänyt lykätä valituksen käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Ovatko [direktiivin 2000/43] 15 artikla ja [direktiivin 2000/78] 17 artikla – molemmat direktiivit on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä [asetuksella nro 137/2000], sellaisena kuin se on uudelleen julkaistuna ja muutettuna – esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle tai Curte Constituțională:n ratkaisulle, jossa kansallisia tuomioistuimia kielletään myöntämästä syrjityille kantajille aineellisista ja/tai aineettomista vahingoista asianmukaiseksi katsomaansa korvausta sellaisissa tapauksissa, joissa syrjintään perustuva vahingonkorvaus koskee muulle ammattiryhmälle kuin sille, johon kantajat kuuluvat, laissa säädettyjä

palkkaoikeuksia (ks. tältä osin Curte Constituțională̆n 4.12.2008 antama ratkaisu nro 1325 ja saman tuomioistuimen 25.2.2010 antama ratkaisu nro 146)?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko kansallisen tuomioistuimen odotettava sellaisten kansallisten säännösten kumoamista tai muuttamista ja/tai sellaisen Curte Constituțională̆n oikeuskäytännön muuttamista, joka on mahdollisesti ristiriidassa [unionin oikeuden] sääntöjen kanssa, vai onko sen sovellettava sen käsiteltävänä olevaan asiaan suoraan ja välittömästi [unionin oikeuteen] sisältyviä määräyksiä ja säännöksiä siten kuin Euroopan unionin tuomioistuin niitä mahdollisesti tulkitsee ja jätettävä huomiotta kaikki [unionin oikeuden] kanssa ristiriidassa olevat kansallisen lainsäädännön säännökset tai Curte Constituțională̆n ratkaisut?”

Ennakkoratkaisukysymysten kohde

22 Kun ennakkoratkaisukysymyksiä luetaan ennakkoratkaisupäätöksessä olevien selvitysten valossa, näillä kysymyksillä pyritään selvittämään yhtäältä, onko sen jälkeen, kun direktiivin 2000/43 15 artiklan ja direktiivin 2000/78 17 artiklan kansallinen täytäntöönpano on varmistettu asetuksen nro 137/2000 27 §:n kaltaisella säännöksellä, mainittuja 15 ja 17 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että Curte Constituțională̆n ratkaisuilla estetään se, että mainitulla kansallisen oikeuden säännöksellä voitaisiin myöntää sellaisille henkilöille, jotka ovat kärsineet palkkasyrjintää ammattiryhmän tai työntekopaikan perusteella, oikeus korvaukseen sellaisten palkkaoikeuksien muodossa, joista laissa säädetään toisen ammattiryhmän eduksi. Siinä tapauksessa, että tilanne on näin, ennakkoratkaisukysymyksillä pyritään selvittämään toisaalta, onko kansallisen tuomioistuimen jätettävä soveltamatta tällaista sisäisen oikeuden säännöstä tai perustuslakituomioistuimen oikeuskäytäntöä ilman, että sen on odotettava kyseisen säännöksen sellaista lainsäädäntöteitse tehtävää muutosta tai perustuslakituomioistuimen sellaista oikeuskäytäntöä, joilla voidaan varmistaa säännöksen unionin oikeuden mukaisuus.

Ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

23 Romanian hallitus ja Irlanti ovat kyseenalaistaneet kirjallisissa huomautuksissaan ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamisen erityisesti sillä perusteella, että pääasian tilanne ei kuulu direktiivien 2000/43 ja 2000/78 eikä yleisemmin ottaen koko unionin oikeuden soveltamisalaan.

24 Ensinnäkin on huomattava, että unionin tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan nojalla toimivalta antaa ennakkoratkaisuja perussopimuksen ja unionin toimielinten säädösten tulkinnasta.

25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa määrätty menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline. Tästä seuraa, että yksinomaan kansallisten tuomioistuinten, joissa asia on vireillä ja jotka vastaavat annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta (ks. mm. yhdistetyt asiat C-297/88 ja C-197/89, Dzodzi, tuomio 18.10.1990, Kok., s. I-3763, Kok. Ep. X, s. 555, 33 ja 34 kohta; asia C-28/95, Leur-Bloem, tuomio 17.7.1997, Kok., s. I-4161, 24 kohta ja asia C-409/06, Winner Wetten, tuomio 8.9.2010, Kok., s. I-8015, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Näin ollen silloin, kun kansallisten tuomioistuinten esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskevat unionin oikeuden säännöksen tulkintaa, unionin tuomioistuimen on lähtökohtaisesti annettava ennakkoratkaisu (ks. mm. em. yhdistetyt asiat Dzodzi, tuomion 35 kohta; em. asia Leur-Bloem, tuomion 25 kohta ja em. asia Winner Wetten, tuomion 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Unionin tuomioistuin on kuitenkin myös todennut, että sen asiana on poikkeuksellisissa tilanteissa tutkia ne olosuhteet, joissa kansallinen tuomioistuin on saattanut asian sen käsiteltäväksi, jotta se voisi arvioida, onko se toimivaltainen (ks. mm. asia C-13/05, Chacón Navas, tuomio 11.7.2006, Kok., s. I-6467, 33 kohta

oikeuskäytäntöviittauksineen). Kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastaamisesta kieltäytyminen on mahdollista vain, jos on ilmeistä, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. em. asia Chacón Navas, tuomion 33 kohta ja em. asia Winner Wetten, tuomion 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Täten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansallisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö voidaan jättää tutkimatta muun muassa sillä perusteella, että on ilmeisen selvää, että unionin oikeutta ei kyseisen asian olosuhteissa voida soveltaa suoraan eikä välillisesti (ks. mm. em. asia Leur-Bloem, tuomion 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Käsiteltävässä asiassa on heti alkuun huomautettava, että kansallinen tuomioistuin ei tiedustele unionin tuomioistuimelta, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne direktiivien 2000/43 ja 2000/78 ja erityisesti ennakkoratkaisukysymysten kohteena olevien ensin mainitun direktiivin 15 artiklan ja viimeksi mainitun 17 artiklan soveltamisalaan.

30 On kuitenkin todettava, kuten Romanian hallitus, Irlanti ja Euroopan komissio ovat väittäneet, että tilanne ei ole näin.

31 Direktiivin 2000/78 1 artiklassa nimittäin täsmennetään, että direktiivin tarkoituksena on luoda työssä ja ammatissa yleiset puitteet uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiselle. Direktiivin 2000/43 tarkoituksena puolestaan on sen 1 artiklan mukaan luoda puitteet rotuun ja etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän torjumiselle.

32 Ennakkoratkaisupäätöksestä ilmenee kuitenkin, ettei pääasiassa kyseessä oleva syrjintä mitenkään perustu johonkin näistä edellä mainituissa direktiiveissä luetelluista perusteista, vaan syrjinnän perusteena on asianomaisten henkilöiden kansallisessa laissa tarkoitettu ammattiryhmä tai heidän työntekopaikkansa.

33 Tämän johdosta pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne ei kuulu niiden yleisten puitteiden piiriin, jotka direktiiveillä 2000/43 ja 2000/78 on luotu tiettyjen syrjinnän lajien torjumiseksi.

34 Kuten mainittujen direktiivien 2 artiklan 1 kohdasta erityisesti ilmenee, näissä direktiiveissä vahvistettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sovelletaan, kun kyse on direktiivien 1 artiklassa tyhjentävästi luetelluista syrjintäperusteista (ks. vastaavasti asia C-303/06, Coleman, tuomio 17.7.2008, Kok., s. I-5603, 38 ja 46 kohta).

35 Lisäksi on muistutettava, että EY 13 artikla, josta on tullut SEUT 19 artikla ja jossa ainoastaan säännellään yhteisön toimivaltaa ja jonka perusteella edellä mainitut direktiivit on annettu, ei myöskään koske ammattiryhmään tai työntekopaikkaan perustuvaa syrjintää, ja täten EY 13 tai SEUT 19 artikla eivät voisi olla edes oikeudellisena perustana neuvoston toimenpiteille, joilla pyritään torjumaan tällaisia syrjinnän lajeja (ks. vastaavasti em. asia Chacón Navas, tuomion 55 kohta ja em. asia Coleman, tuomion 46 kohta).

36 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne ei kuulu EY 13 artiklan perusteella toteutettujen toimenpiteiden eikä erityisesti direktiivien 2000/43 ja 2000/78 soveltamisalan piiriin, eivätkä ensin mainitun direktiivin 15 artikla ja viimeksi mainitun 17 artikla, joista ennakkoratkaisupyynnössä on kyse, täten koske tällaista tilannetta (ks. analogisesti asia C-217/08, Mariano, määräys 17.3.2009, Kok., s. I-35*, 27 kohta).

37 Koska Curtea de Apel Bacău on kuitenkin korostanut sekä ennakkoratkaisupäätöksen perusteluissa että ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessään, että asetuksella nro 137/2000 varmistetaan direktiivien 2000/43 ja 2000/78 täytäntöönpano sisäisessä oikeudessa, on syytä pohtia myös sitä, olisiko unionin tuomioistuimen tulkinta mainituista 15 ja 17 artiklasta perusteltu komission esittämällä tavalla siitä syystä, että näitä artikloja on säädetty sovellettavaksi pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin olosuhteisiin kansallisessa oikeudessa kyseisiin artikloihin tehdyllä viittauksella.

38 Tämän suhteen on muistutettava, että unionin tuomioistuin on useaan otteeseen katsonut, että sillä on toimivalta ratkaista unionin oikeuden säännöksiä koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä sellaisissa tapauksissa, joissa pääasian tosiseikat jäävät unionin oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle mutta joissa unionin oikeuden säännöksiä on säädetty sovellettavaksi kansallisessa oikeudessa unionin oikeuden säännösten sisältöön tehdyllä viittauksella (ks. mm. em. asia Leur-Bloem, tuomion 25 ja 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-247/97, Schoonbroodt, tuomio 3.12.1998, Kok., s. I-8095, 14 ja 15 kohta).

39 Unionin tuomioistuin on erityisesti korostanut, että kun kansallisessa lainsäädännössä pyritään yksinomaisesti valtion sisäisten tilanteiden ratkaisemiseksi noudattamaan unionin oikeudessa annettuja ratkaisuja, jotta muun muassa vältettäisiin maan omien kansalaisten syrjintä tai mahdolliset kilpailun vääristymiset tai jotta varmistuttaisiin samanlaisesta menettelystä toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, on olemassa selvä intressi siihen, että unionin oikeudesta omaksuttuja säännöksiä ja käsitteitä tulkitaan yhdenmukaisesti, jotta vältettäisiin myöhemmät tulkintaerot, eikä tämä riipu siitä, missä olosuhteissa näitä säännöksiä ja käsitteitä sovelletaan (ks. mm. em. asia Leur-Bloem, tuomion 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-130/95, Giloy, tuomio 17.7.1997, Kok., s. I-4291, 28 kohta).

40 Käsiteltävässä asiassa tilanne ei kuitenkaan ole tällainen.

41 Kuten edellä todettiin, ennakkoratkaisupäätöksestä kiistämättä ilmenee, että asetuksella nro 137/2000 pyritään erityisesti direktiivien 2000/43 ja 2000/78 täytäntöönpanoon sisäisessä oikeudessa ja että kyseisen asetuksen 27 §:llä, jossa säädetään, että mainitussa pykälässä kielletyt syrjinnän lajit johtavat niiden aiheuttajien vastuuseen ja antavat syrjinnän uhreille oikeuden saada korvausta, varmistetaan tältä osin direktiivin 2000/43 15 artiklan ja direktiivin 2000/78 17 artiklan täytäntöönpano. Tästä ei kuitenkaan seuraa sitä, että kun mainittua 27 §:ää sovelletaan pelkästään kansallisen oikeuden nojalla kiellettyyn syrjintään, joka ei kuulu edellä mainittujen direktiivien soveltamisalaan, kyseisen pykälän tulkinnan tulisi riippua näiden direktiivien säännöksistä tai yleisemmin unionin oikeuden säännöksistä tai määräyksistä.

42 Asiassa ei nimittäin ole mitenkään osoitettu, että nyt käsiteltävässä tilanteessa olisi olemassa sellainen selvä intressi unionin oikeudesta lainattujen säännösten tai käsitteiden yhdenmukaiseen tulkintaan riippumatta siitä, missä tilanteessa näitä säännöksiä ja käsitteitä sovelletaan, että tämän johdosta unionin tuomioistuimella olisi toimivalta vastata kansallisen tuomioistuimen sille esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin.

43 Ennakkoratkaisupäätökseen ei ensinnäkään sisälly riittävän täsmällistä mainintaa, josta voitaisiin päätellä, että saattaessaan direktiiveissä 2000/43 ja 2000/78 säädettyjen syrjinnän kieltävien sääntöjen rikkomisen saman korvausjärjestelmän alaisuuteen kuin puhtaasti kansalliseen säännöstöön perustuvien syrjinnän kieltävien sääntöjen rikkomiset, kansallisen lainsäätäjän tarkoituksena olisi viimeksi mainittujen rikkomisten osalta ollut viitata unionin oikeuden säännösten sisältöön tai noudattaa unionin oikeudessa annettuja ratkaisuja.

44 On myös huomautettava yhtäältä, että seuraamusjärjestelmä – kuten esimerkiksi järjestelmä, joka jäsenvaltioiden on direktiivin 2000/43 15 artiklan ja direktiivin 2000/78 17 artiklan nojalla pantava täytäntöön – täydentää mainituissa direktiiveissä olevia syrjinnän kieltäviä aineellisia sääntöjä, joiden tehokkuus mainitulla seuraamusjärjestelmällä on taattava. Kuten tämän tuomion 31–36 kohdassa kuitenkin todetaan,

mainittuihin direktiiveihin ei sisälly mitään syrjinnän kieltävää sääntöä, joka perustuisi pääasiassa kyseessä olevan säännön tavoin ammatilliseen ryhmään.

45 Toisaalta on todettava, että direktiivin 2000/43 15 artiklassa ja direktiivin 2000/78 17 artiklassa ainoastaan velvoitetaan jäsenvaltiot luomaan seuraamusjärjestelmä, jota sovelletaan näiden direktiivien mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomisiin, ja todetaan tästä, että näiden seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia ja että niihin saattaa kuulua korvausten maksaminen. Tämän johdosta niiden erinäisten konkreettisten toimenpiteiden, joita unionin oikeuden kyseessä olevien säännösten täytäntöönpano edellyttää, voidaan vaikeasti havaita – kun niitä on sovellettava tilanteisiin, jotka eivät kuulu unionin oikeuden säännösten soveltamisalaan – viittaavan näissä säännöksissä oleviin käsitteisiin tai noudattavan näissä säännöksissä – joita on tulkittava yhdenmukaisesti riippumatta siitä, missä olosuhteissa niitä sovelletaan – annettuja ratkaisuja.

46 Lopuksi on korostettava, että käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisukysymysten tarkoituksena ei niinkään ole tulkinnan saaminen direktiivin 2000/43 15 artiklan ja direktiivin 2000/78 17 artiklan aineellisesta sisällöstä, vaan paremminkin sen määrittäminen, onko unionin oikeuden etusija esteenä perustuslaintasoiselle kansalliselle säännölle – sellaisena kuin kyseisen jäsenvaltion perustuslakituomioistuin sitä tulkitsee – jonka mukaan tilanteessa, joka ei kuulu edellä mainittujen unionin oikeuden säännösten soveltamisalaan, on jätettävä soveltamatta sisäisen oikeuden sääntöä, jolla varmistutaan samaisten unionin oikeuden säännösten täytäntöönpanosta, tai tulkittava kyseistä sisäisen oikeuden sääntöä tavalla, joka olisi mainittujen unionin oikeuden säännösten vastainen, mikäli tilanne kuuluisi niiden soveltamisalaan.

47 Vaikka tarve varmistua unionin oikeuden normien yhdenmukaisesta tulkinnasta voi edellä esitetyllä tavalla oikeuttaa sen, että unionin tuomioistuimen toimivaltaa antaa tulkinta laajennetaan tällaisten normien sisältöön, mukaan luettuna tilanteet, joissa näitä normeja sovelletaan vain välillisesti tiettyihin tosiseikkoihin siitä syystä, että kansallisen oikeuden säännössä viitataan niihin, tämä tekijä ei kuitenkaan voi unionin

ja jäsenvaltioiden välistä toimivallan jakoa loukkaamatta johtaa siihen, että kyseiselle unionin oikeuden normille myönnettäisiin sellainen etusija ylemmäntasoisiin sisäisen oikeuden normeihin nähden, jonka mukaan tällaisessa tilanteessa on jätettävä soveltamatta kyseistä kansallisen oikeuden sääntöä tai siitä esitettyä tulkintaa.

48 Kaiken edellä esitetyn perusteella Curtea de Apel Bacău esittämät ennakkoratkaisukysymykset, joilla ei pyritä selvittämään, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne direktiivin 2000/43 15 artiklan ja direktiivin 2000/78 17 artiklan soveltamisalaan, vaan joiden lähtökohtana on paremminkin olettama siitä, että tilanne on näin ja että unionin tuomioistuimelta voidaan pyytää tulkintaa, vaikka kyseisiä unionin oikeuden säännöksiä ei selvästikään voida soveltaa esillä olevan asian olosuhteisiin välittömästi eikä välillisesti, on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Curtea de Apel Bacău (Romania) esittämä ennakkoratkaisupyyntö jätetään tutkimatta.

Allekirjoitukset